

Beleidsplan Veilige Kerk – Hervormde gemeente Goedereede

Versie 14-06-2025

1. Inleiding en bewustwording

Het lijkt zo vanzelfsprekend: in de kerk voel je je veilig. Leden behandelen elkaar met respect. Mensen met speciale taken en opdrachten maken geen gebruik van hun machtspositie ten koste van anderen, en alle gemeenteleden kunnen ongestoord meedoen. Zo zou het moeten zijn, en zo is gelukkig vaak de realiteit. Maar helaas gaat dat niet altijd en overal op. Ongewenste intimiteiten en situaties van misbruik komen ook in kerken voor. In elke kerkelijke gemeente kunnen slachtoffers van geweld, misbruik of onveilige machtssituaties zijn, zowel in hun thuissituatie als in de kerk.

Een veilige kerk is een betrouwbare kerk, een plek waar mensen elkaar respecteren en stimuleren om op hun eigen manier aanwezig te zijn. In een veilige kerk mag je zijn wie je bent en je geloof beleven op de manier die bij je past. Soms kan het nodig zijn om ingewikkelde en/of vervelende dingen te bespreken. Een open kerkelijk klimaat kunnen we niet van bovenaf organiseren of afdwingen. Het heeft immers alles te maken met de manier waarop mensen met elkaar omgaan. Dat neemt niet weg dat het noodzakelijk is om te weten wat we wel en niet van elkaar kunnen verwachten.

Naast het schrijven van dit beleidsstuk is het dan ook essentieel om dit onderwerp regelmatig in de gemeente terug te laten komen. Dat kan zijn binnen de kerkenraad, het jeugdwerk, kringwerk, maar ook binnen de erediensten.

De kerkenraad vindt daarom afspraken over de manier van omgaan met elkaar belangrijk, omdat alle leden van onze gemeente zich veilig moeten kunnen voelen. Dit kan alleen als men elkaar in zijn/haar waarde laat en met respect behandelt. Dit betekent dat wij in onze kerkelijke gemeente alle vormen van ongelijkwaardige behandeling zoals pesten, machtsmisbruik, financiële uitbuiting, discriminerende, racistische, seksistische of (seksueel) intimiderende gedragingen of opmerkingen, of het hiertoe aanzetten, ontoelaatbaar vinden.

2. Preventie

2.1 Instrumenten voor een Veilige Kerk

Om de Veilige Kerk binnen onze gemeente handen en voeten te geven, zullen we de onderstaande instrumenten hanteren:

- Het benoemen van twee vertrouwenspersonen die zichtbaar zijn voor gemeenteleden, laagdrempelig te benaderen zijn en functioneren als 'ambassadeurs' voor een veilige gemeente en veilig jeugdwerk (een taakbeschrijving is te vinden in bijlage 1).

- Zorgvuldige selectie van vrijwilligers en het periodiek vaststellen van hun geschiktheid. Dit betekent bijvoorbeeld dat nieuwe vrijwilligers binnen het jeugdwerk eerst binnen de jeugdraad besproken worden, en dat ondersteuning in het pastoraat via de kerkenraad goedgekeurd zal moeten worden.
- Voor vrijwilligers, predikanten en kerkelijk werkers is het essentieel dat er een gedragscode ondertekend wordt, passend bij de functie. De gedragscode van de predikant en kerkelijk werkers is [hier](#) te vinden. De gedragscode, en de bijbehorende omgangsregels, voor vrijwilligers is te vinden in bijlage 2.
- Het aanvragen van VOG's (Verklaring Omtrent Gedrag) voor vrijwilligers en beroepskrachten van 18 jaar en ouder die werken met minderjarigen en mensen in een kwetsbare positie. Hier vallen de volgende personen en groepen onder:
 - Alle ambtsdragers.
 - Alle anderen die namens de gemeente pastorale taken hebben, zoals pastoraal medewerkers, bezoekbroeders en -zusters en buddies.
 - Vertrouwenspersonen.
 - Mensen in overige functies waarbij de genoemde verklaring door de kerkenraad als zinvol preventief middel wordt geacht.

De kerkenraad zal één persoon aanstellen die het aanvragen van de VOG's coördineert en de administratie hiervan bijhoudt. Deze persoon zal ook de geldigheid van de VOG's in de gaten houden (geldigheid is 5 jaar).

Mocht een beoogd vrijwilliger geen VOG kunnen of willen overleggen dan kan deze functie door hem of haar niet worden bekleed. Iemand van de kerkenraad gaat hierover met deze persoon in gesprek.

2.2 Interventie

Hieronder zijn de routekaart voor vertrouwenspersonen en plaatselijk meldprotocol te vinden.

- [Routekaart voor plaatselijke vertrouwenspersonen](#)
- [Meldprotocol - Model voor gemeenten bij meldingen over grensoverschrijdend gedrag](#)

3. (Na)zorg

Naast preventie van grensoverschrijdend gedrag en machtsmisbruik is het essentieel dat er ook juiste (na)zorg wordt verleend binnen de gemeente. Hierbij valt te denken aan het rekening houden met slachtoffers van machtsmisbruik of andere misstanden in de preek en liturgie (woordkeuze in gebeden, liedkeuze). Daarnaast is het van groot belang dat er juiste nazorg en pastorale zorg wordt gegeven aan slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag in de gemeente. Het is ook belangrijk om nazorg en pastorale zorg te geven aan daders van grensoverschrijdend gedrag in de gemeente. Dit kan niet door dezelfde persoon gedaan worden die het slachtoffer begeleidt. Gemeenteleden kunnen slachtoffers of daders van incest, huiselijk geweld, vormen van machtsmisbruik, bedreigende situaties in het werk (zoals bij ambulancepersoneel, militairen, politie, werkenden in de zorg en hulpverlening) of

criminaliteit zijn. Ook voor hen willen we een veilige gemeente zijn, en zij willen gehoord, gezien en erkend worden. We hebben vaak de neiging om weg te kijken of niet het geduld op te brengen hen blijvende aandacht en zorg te geven, maar zijn als gemeente geroepen om naar deze personen om te zien.

4. Communicatie

Op de website van de Hervormde gemeente Goedereede zal dit beleidsplan Veilige Kerk te vinden zijn. Daarnaast zullen op de website de contactgegevens van de vertrouwenspersonen van onze gemeente zichtbaar zijn. De vertrouwenspersoon binnen onze gemeente zullen tevens vermeld worden in de gemeenteapp en in Het Baken.

5. Vasthouden van beleid

Beleid vormen is één ding, beleid vasthouden en handhaven is minstens net zo essentieel. Daarom zal het thema 'Veilige Kerk' ook jaarlijks op de kerkenraad besproken worden, waar ook de vertrouwenspersonen van de gemeente voor zullen worden uitgenodigd. Daarnaast zal het thema ook binnen het jeugdwerk jaarlijks terugkomen, waarbij de vertrouwenspersoon ook de vertegenwoordigers van het jeugdpastoraat aanwezig zullen zijn. De kerkenraad zal er bovendien zorg voor dragen dat dit onderwerp ook tijdens de erediensten op meerdere momenten per jaar terugkomt.

Bijlages

Bijlage 1: Taakbeschrijving vertrouwenspersoon

De taken van de vertrouwenspersoon richten zich op de volgende aspecten:

- **Opvang en begeleiding:** De vertrouwenspersoon fungeert als eerste aanspreekpunt voor mensen uit de gemeente die iets willen melden of zich zorgen maken over ongewenste omgang, grensoverschrijdend gedrag of seksueel misbruik. De vertrouwenspersoon is verplicht tot geheimhouding van de in vertrouwen verstrekte informatie.
- **Adviseren:** Na het eerste contact wordt de aard, ernst en omvang van de klacht met de melder besproken en wordt er geadviseerd over een eventueel vervolgtraject.
- **Signaleren:** De vertrouwenspersoon geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de kerkenraad rondom het thema Veilige Kerk.

De vertrouwenspersoon behoort echter geen werk te doen waarin anderen gespecialiseerd zijn. Hierbij valt te denken aan:

- Het doen van waarheidsvinding.
- Zelf op onderzoek uitgaan.
- Het oplossen van het probleem.
- Het optreden als mediator.
- Het functioneren als therapeut, pastorale medewerker, advocaat of onderzoeker.

Bijlage 2: Gedragscode

De Protestantse Kerk in Nederland wil een veilige kerk zijn, een plaats waar mensen in vrijheid en vertrouwen samenkomen om hun geloof gestalte te geven. Als Hervormde gemeente Goedereede onderschrijven wij dit en daarom gebruiken wij onderstaande gedragscode voor vrijwilligers (gebaseerd op het model Gedragscode op de [website van de PKN](#)).

Voor een veilige gemeente zijn we samen verantwoordelijk. Met elkaar spreken we daarom deze gedragscode af. Voor iedereen binnen en buiten onze eigen gemeenschap zijn we hierop aanspreekbaar. Deze gedragscode is opgesteld ter bescherming van alle leden van de kerk en dus ook ter bescherming van de vrijwilligers zelf. Deze gedragscode geldt voor alle vrijwilligers op elk terrein van het kerkenwerk.

Deze gedragscode wordt bij de benoeming of aanstelling aan de vrijwilliger overhandigd en met haar/hem besproken. De vrijwilliger wordt tevens geïnformeerd over het beleid 'Veilige Gemeente'.

De vrijwilliger verklaart zich middels aanvaarding van de vrijwilligerstaak akkoord met de inhoud van de gedragscode voor vrijwilligers en het beleid 'Veilige Gemeente'.

1. Veilige omgeving

We werken samen aan een omgeving en een sfeer waarin iedereen zich veilig en gerespecteerd voelt en vrijuit het geloof kan beleven.

2. Respect

We respecteren elkaar en anderen. We benaderen de ander niet op een manier die haar of hem in waardigheid en integriteit aantast. Dit geldt in het bijzonder voor minderjarigen en andere kwetsbaren. Extra zorgvuldig zijn we bij pastorale en diaconale contacten, omdat we weten dat machtsverschillen hier een rol kunnen spelen.

3. Geheimhouding

We gaan zorgvuldig om met vertrouwelijke (waaronder persoonlijke) informatie of gegevens van anderen, waaronder alles waarop onze geheimhoudingsplicht betrekking heeft.

4. Persoonlijke integriteit

We respecteren de rechten van de ander. We berokkenen de ander geen schade. We gebruiken geen fysiek of mentaal geweld.

5. Lichamelijke integriteit

We respecteren elkaars lichamelijke integriteit. We zijn terughoudend in fysiek contact.

6. Privacy

We respecteren de privacy van de ander.

7. Taalgebruik

Ons taalgebruik is respectvol. We stellen geen ongepaste vragen en maken geen ongewenste (seksueel getinte) opmerkingen over het persoonlijk leven of uiterlijk van de ander. We praten met respect over de ander, ook via de sociale media. Ook wanneer

de ander niet aanwezig is. We roddelen niet en maken geen beschadigende grappen of opmerkingen over anderen.

8. Financiële belangen

We vermijden elke vorm van belangenverstrengeling, in het bijzonder op financieel terrein. Met giften gaan we zorgvuldig om, zowel bij het aannemen als bij het doorgeven.

9. Seksueel misbruik

We volgen in geval van (seksueel) misbruik door vrijwilligers of beroepskrachten, of bij vermoedens daarvan, het Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met (seksueel) misbruik in pastorale en gezagsrelaties. Onder seksueel misbruik wordt verstaan: iedere vorm van grensoverschrijdend gedrag, misbruik van macht of vertrouwen, waarbij een machtsverschil of een afhankelijkheidsrelatie bestaat tussen de benadeelde en de beschuldigde, waarbij de beschuldigde een vrijwilliger of beroepskracht binnen de Protestantse Kerk in Nederland is. Alle seksuele handelingen, contacten en relaties tussen een vrijwilliger en een minderjarige zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik.

10. Een cultuur van openheid

We zetten ons in om samen te werken aan een cultuur van openheid. Dat draagt bij aan de gemeente als een veilige omgeving. We zijn alert en spreken elkaar aan wanneer we signalen opvangen of situaties van ongewenst gedrag meemaken. Wanneer we aarzelen over de aanvaardbaarheid van gedrag van onszelf of een ander, kunnen we contact zoeken met een van de vertrouwenspersonen.